

Konferencja „Ścieżki kariery – wyzwania współczesnego rynku pracy”

**Konferencja podsumowująca realizację projektu
„Uczelnie szkołom - o finansach z NBP”**

Tytułem wstępu

Rynek pracy w ostatnim okresie uległ znacznym przeobrażeniom, związanym przede wszystkim z zaspakajaniem potrzeb pracowników i pracodawców oraz dynamicznie rozwijającymi się nowoczesnymi technologiami, które wykreowały powstanie nowych branż w zmieniającym się otoczeniu społeczno-gospodarczym. Czynniki te w sposób naturalny przyczyniły się do powstania i rozwoju zawodów, w których młody człowiek wchodzący na rynek pracy w realnej rzeczywistości może realizować swoje marzenia, wykonując pracę, którą lubi wykonywać i robi to z pasją. Przyszłością jest dzisiaj (zgodnie z najnowszymi danymi mapakarier.org) zapotrzebowanie na takie zawody między innymi jak; brokerka prywatności, audytorka dostępności stron www, garbage designer, teletutorka, trener biznesu, czy inżynier telemedycyny.

Według prognoz Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości rok 2020 to czas specjalistów. Szansą dla usamodzielnienia się i zarabiania na własny rachunek jest bycie pracownikiem firm z obszaru gig economy, czyli zarabiającym na krótkich projektach wymagających wyspecjalizowanej wiedzy i umiejętności. Stąd nie bez znaczenia jest właściwy wybór ścieżki kariery zawodowej, która umożliwiłaby nie tylko uzyskanie pracy na tzw. etacie, ale projektowałaby także samozatrudnienie. Kompetencje poszukiwane przez pracodawców mogą być wyznacznikiem wyboru określonych studiów z programami kształcenia zapewniającymi nabycie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w tym zakresie. Pracodawcy wyróżnili (Raport Hays, 2019) następujące umiejętności: techniczne (43% wskazań), menedżerskie/kierownicze (32%), IT/cyfrowe (27%), sprzedażowe (26%), językowe (16%), finansowe/księgowo (14%), marketingowe (9%), administracyjne (7%), HR (5%). Zmiany zachodzące w otoczeniu społeczno-gospodarczym (przykład tegorocznej pandemii) powodują, a nawet wręcz nakazują zdobywanie praktycznych umiejętności w procesie uczenia się przez całe życie.

Przed rynkiem pracy w nadchodzącej rzeczywistości stoi wiele wyzwań, przeprowadza się mnóstwo badań i analiz na temat przyszłości, jednak to jak przygotujemy się do wejścia na tę platformę zależy wyłącznie od nas samych. Zaczynając od odpowiedzi na proste postawione sobie pytania: „Co chcę w życiu robić? Jak spełniać swoje marzenia? Jakie są moje oczekiwania?”, poprzez analizę SWOT czyli mocnych stron i słabych, które należy poprawić, aż do aktywnej pracy nad rozwojem kompetencji, które będą deficytowe w następnych latach.

Projekt edukacyjny pt. „Uczelnie szkołom – o finansach z NBP„ realizowany w Instytucie Ekonomii i Zarządzania PWSTE w sposób innowacyjny, na praktycznych przykładach ukazał uczniom szkół podstawowych i ponadpodstawowych, zagadnienia związane z zarządzaniem własnymi pieniędzmi, bezpieczeństwem transakcji finansowych oraz przedsiębiorczością i karierą zawodową. Projekt odpowiadał na nurtujące uczniów i młodzież pytania: o kompetencje, kwalifikacje i umiejętności, które pozwolą im nie tylko znaleźć się na rynku pracy, ale także zrealizować swoje oczekiwania. Praktyczne kierunki studiów realizowane w Instytucie są efektem zderzenia tych potrzeb i oczekiwań przyszłych pracowników i pracodawców, którzy moderują dzisiejszy rynek pracy. Doświadczenia wynikające z realizacji tego projektu są dla nas dobrą wskazówką do wprowadzania zmian w programach kształcenia celem dostosowania wiedzy, kompetencji społecznych i umiejętności do dynamicznych przemian na rynku pracy – *Dyrektor Instytutu Ekonomii i Zarządzania, PWSTE w Jarosławiu – dr Tatiana Kożak-Siara.*

Wyzwania na rynku pracy. Rynek pracownika czy pracodawcy?

Rynek pracy będzie rozwijał się w stronę rynku pracownika, co potwierdzają zmiany demograficzne w Polsce. Niedobór rąk do pracy, pracodawcy odczuwają już najprawdopodobniej za pięć lat. Wyzwaniem dla polskich firm pozostaje po pierwsze zatrzymanie w kraju pracowników z pokoleń: Y i Z, a więc tych, którzy mają największe możliwości przemieszczenia się poza granice kraju. Po drugie, znalezienie odpowiedzi na ich wysokie oczekiwania dotyczące warunków zatrudnienia (...) - *Forum Odpowiedzialnego Biznesu- Młodzi na rynku pracy; 2020.*

Na jakie wyzwania muszą przygotować się pracodawcy?

Elastyczny czas pracy – godzenie życia zawodowego z życiem prywatnym (*Work-life balance*)

Zmiana systemów motywacyjnych – pracownika bardziej będzie motywowało dobra atmosfera w pracy, możliwość rozwoju niż wysokość wynagrodzenia.

Zarządzanie zespołami wielopokoleniowymi – polityka zarządzania różnorodnością powinna uwzględniać coraz bardziej zdywersyfikowane, także pod względem wieku, zespoły pracowników.

Społeczna odpowiedzialność pracodawcy – młodzi pracownicy będą egzekwować od pracodawców, stosowania zasad strategii CSR.

Employer branding – młode pokolenie (Y, Z) będą kierować się wizerunkiem organizacji, stąd potrzeba odpowiedniego zarządzania marką pracodawcy.

Z wywiadów z praktykami biznesu,

*Spotykam się z tym, że przychodzą do mojego Biura Księgowego osoby poszukujące pracy księgowej po studiach o kierunku finanse i rachunkowość. O ile ważne jest wykształcenie, to jednak absolwenci takich studiów nie posiadają praktycznych umiejętności. Oferuje zazwyczaj 3 miesięczny okres próbny zatrudnienia, dopiero potem podejmuję decyzję o zatrudnieniu na dłuższy czas. Często zdarza się, że osoby są rozczarowane poczuciem odpowiedzialności i małego jak twierdzą wynagrodzenia. Stąd uważam, że praktyki i staże są niezwykle potrzebne już podczas studiów, by osoby mogły przekonać się czy w tym zawodzie chcą pracować (...) – **Barbara, właścicielka Biura Księgowego.***

*Szukam osób, które chcą pracować ale także uczyć się i poszerzać swoje kompetencje. W Agencji Social media, potrzebuję osób lubiących innych ludzi, komunikatywnych, otwartych oraz kreatywnych. Wykształcenie nie ma kluczowego znaczenia, lecz praktyczne umiejętności. Osoby szukające zatrudnienia chcą dużo zarabiać. Jednak to nie współgra z tym co potrafią robić. Uważam, że uczelnie powinny tworzyć nowe kierunki studiów wychodząc naprzeciw oczekiwaniom rynku pracy (...) – **Łukasz, właściciel Agencji Social Media.***

Edukacja ekonomiczna pełni dzisiaj bardzo ważną rolę w kształtowaniu postaw przedsiębiorczych, które powszechnie uznaje się za kluczowe w rozwoju osobistym (zarówno prywatnym, jak i zawodowym) każdego człowieka oraz rozwoju społeczno-gospodarczym.

**Marta Kurpiel – Naczelnik Wydziału Edukacji w Starostwie Powiatowym w Jarosławiu
„Edukacja ekonomiczna i jej znaczenie dla kształtowania postaw zawodowych młodzieży”**

Edukacja szkolna w kierunku ekonomicznym odbywa się w sposób planowy. Może być realizowana poprzez różne formy aktywności. Edukacja może odbywać się w sposób doraźny i przypadkowy poprzez pojedyncze decyzje podejmowane przez osoby indywidualne. Współcześnie dzieci już w wieku 4 lat posiadają mają własne pieniądze, ten odsetek rośnie wraz z wiekiem dzieci. Powyżej 11 r.ż. odsetek dzieci posiadających własne fundusze rośnie do 90%. Edukację ekonomiczną dzieci i młodzieży należy traktować z należytą powagą. Od najmłodszych lat dzieci towarzyszą rodzicom podczas codziennych zakupów, obserwując ich decyzje. W miarę rozwoju dziecka wzrasta ich aktywność, zdobywanie własnych umiejętności ekonomicznych. Według Raportu NBP z 2019 r. na temat świadomości ekonomicznej wśród 1800 uczniów w polskich szkołach gimnazjalnych oraz ponadpodstawowych, Polska na tle krajów europejskich znajduje się na końcu tej listy (...). Pocięszający jest fakt, że w 2019 roku, w porównaniu do roku 2014 na wszystkich szczeblach edukacji, poziom wiedzy ekonomicznej znacznie się poprawił.

Jak edukować ekonomicznie dzieci i młodzież by działania przyniosły oczekiwany efekt?

W rozwoju osobowym uczniów konieczna jest integracja wiedzy, umiejętności oraz postaw. Potrzebne jest otwarcie systemu edukacji i jej połączenia z otoczeniem gospodarczym - z sektorem instytucji, uczelni oraz przedsiębiorstw. Projekt realizowany przez PWSTE, Instytut Ekonomii i Zarządzania, „Uczelnie Szkołom – o finansach z NBP” świetnie spełnia tę funkcję. W zakresie gospodarowania zasobami uczeń powinien potrafić planować oraz przewidywać skutki własnych decyzji. Niezbędna jest umiejętność zarządzania własnymi pieniędzmi. Trudno określić które elementy edukacji ekonomicznej są najważniejszym elementem, który wpływa na świadomość uczniów i jej poziom umiejętności. Warto, by każdy uczeń wiedział, że współczesny świat daje duże szanse na podjęcie pracy, także wysoko opłacalnej. Wymaga to od uczniów wysiłku oraz określonej postawy i zaplanowania kariery zawodowej w przyszłości, dużej kreatywności i mobilności na rynku pracy.

**Krzysztof Ostafiński – Fundacja Nowoczesne Zarządzanie Biznsem
„Wyzwania edukacji (nie tylko) zdalnej”**

„Żyjemy w czasach czwartej rewolucji przemysłowej - nie każdy jeszcze uświadamia sobie zmiany, które wprowadzi ona w życie uczniów, pracowników, przedsiębiorców, samorządowców itd. Zawody, które będą kluczowe za 10, 20 lat, pomimo, że nie znamy jeszcze ich nazw, będą związane z technologiami i cyberbezpieczeństwem. Niezbędne będą również rozwinięte umiejętności miękkie pozwalające na współpracę w klientami. Dynamika zmian społeczno-gospodarczych, pojawiające się kryzysy ekonomiczne, sprawiają, że zarządzanie ryzykiem i zmianą są podstawowymi umiejętnościami

niezbędnymi nie tylko przedsiębiorcom, ale również osobom nieprowadzącym działalności gospodarczej. Z kolei postawy przedsiębiorcze są warunkiem sine qua non sukcesu zawodowego. Podstawowa edukacja ekonomiczna, cyberbezpieczeństwo, kompetencje cyfrowe, zarządzanie ryzykiem, budowanie postaw przedsiębiorczych to kluczowe wyzwania jakie stoją przed szkołami podstawowymi i średnimi. Wyposażenie uczniów w takie kompetencje pozwoli uczelniom kształcić specjalistów dla dynamicznie zmieniającej się gospodarki. Braki kompetencyjne w tych obszarach są zagrożeniem nie tylko dla transformacji cyfrowej, ale również dla przyszłości zawodowej uczniów, w przyszłości – pracowników, przedsiębiorców, samorządowców itd. Wsparciem dla edukacji formalnej są programy edukacyjne realizowane przez sektor bankowy – Program Nowoczesne Zarządzanie Biznesem i Bankowcy dla Edukacji”.

Jakub Kasperski

„Kariera online – sposób na pracę (nie tylko) w dobie pandemii”

2020 rok praktycznie wyrzucił cały świat do góry nogami i dla wielu osób jest to najlepszy moment by stworzyć swoją prezencję w Internecie lub przenieść do niego swój biznes. Istotna jest w tym czasie perspektywa z jaką patrzymy na życie i wielu odczuło trudności spowodowane pandemią, ale w tym znaleźć możemy również szansę. Możliwości zarobku w Internecie i mediach społecznościowych są ogromne, tymczasem nie dzieje się to z dnia na dzień i na to trzeba się przygotować. YouTube jest platformą gdzie zanim zaczniemy coś zarabiać musimy spełnić odpowiednie wymagania i zwykle ten okres waha się między pół roku, a nawet dwa lata i jest też mocno uwarunkowany tym, czego dotyczy tematyka kanału oraz jaką wartość niesie dla odbiorcy. Instagram w Polsce sam w sobie nie ma jeszcze wewnętrznej platformy do zarabiania dla użytkowników, więc tutaj zarobki związane są głównie ze współpracą z różnymi markami, bądź oferowaniem usług firmy innym użytkownikom. TikTok natomiast od progu 1000 obserwujących oferuje nam możliwość robienia livestreamów, na których oglądający mogą wysyłać twórcom prezenty, które przekładają się na zarabianie pieniędzy. Tymczasem w USA, UK, Niemczech, Francji, Hiszpanii i Włoszech TikTok dodatkowo otworzył "Creator Fund", który pozwala twórcom zarabiać na swoich filmach. Podejrzewam, że niewiedza, kiedy zobaczymy nasze pierwsze zarobione pieniądze w Internecie, wielu potrafi zniechęcić, natomiast kiedy przetrwamy ten okres, szanse spotkania się z efektem kuli śnieżnej będą coraz większe. Wielu twórców internetowych powtarza, że ten pierwszy 1000 obserwujących jest najtrudniejszy, a potem idzie już właśnie jak ta przytoczona kula śnieżna i zbiera nam coraz większą i większą publikę, co otwiera nam zamknięte dotąd drzwi, na różnego rodzaju współpracę z innymi twórcami lub coraz większymi markami.

Założenia i cele projektu „Uczelnie szkołom – o finansach z NBP”

Celem głównym projektu było poszerzenie wiedzy i umiejętności u 600 uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych powiatu jarosławskiego województwa podkarpackiego z zakresu zarządzania własnymi pieniędzmi, nowoczesnych form płatności, bezpieczeństwa dokonywania transakcji, zasad gospodarowania budżetem domowym, zakładania działalności

---

gospodarczej, kompetencji/kwalifikacji niezbędnych do wykonywania zawodów, ścieżek kariery zawodowej.

Projekt skierowano do uczniów 19 szkół w powiecie jarosławskim, 12 szkół podstawowych i 7 szkół ponadpodstawowych. W projekcie udział wzięły następujące szkoły:

- Szkoła Podstawowa nr 2 im. ks. Stanisława Konarskiego w Jarosławiu
- Szkoła Podstawowa nr 4 im. Stefana Żeromskiego w Jarosławiu
- Szkoła Podstawowa nr 5 im. Bałki Puzon w Jarosławiu
- Szkoła Podstawowa nr 6 im. Ks. Piotra Skargi w Jarosławiu
- Szkoła Podstawowa nr 7 im. Ks. Stanisława Staszica w Jarosławiu
- Szkoła Podstawowa nr 9 im. T. Kościuszki w Jarosławiu
- Szkoła Podstawowa nr 10 w Jarosławiu
- Szkoła Podstawowa w Ostrowie
- Szkoła Podstawowa im. Jana III Sobieskiego w Laszkach
- Zespół Szkół Drogowo-Geodezyjnych i Licealnych im. Augusta Witkowskiego w Jarosławiu
- Zespół Szkół Ekonomicznych i Ogólnokształcących im. Marii Dąbrowskiej w Jarosławiu
- Zespół Szkół Budowlanych i Ogólnokształcących w Jarosławiu
- Szkoła Podstawowa im. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Kaczyńskiego w Chłopicach
- Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Komisji Edukacji Narodowej w Pruchniku
- Szkoła Podstawowa im. Ks. Stanisława Sudoła w Wiązownicy
- I Liceum Ogólnokształcące im. M. Kopernika w Jarosławiu
- Zespół Szkół Spożywczych, Chemicznych i Ogólnokształcących im. Marii Curie- Skłodowskiej w Jarosławiu
- Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Jarosławiu
- Zespół Szkół Innowacyjnych w Jarosławiu.

W projekcie udział wzięło 600 uczniów z 19 szkół w powiecie jarosławskim w tym 12 szkół podstawowych i 7 szkół ponadpodstawowych.

W każdej szkole został powołany koordynator, którego zadaniem była współpraca z koordynatorem projektu, organizacja i wsparcie uczniów ze strony szkoły do zaplanowanych działań w projekcie.

Działania zrealizowane w projekcie

1. Innowacyjne warsztaty edukacyjne

2. Konkurs Ekonomiczny „Przyszłość zaczyna się teraz”

3. Wykłady otwarte „Świat finansów a nowoczesne technologie”

4. Symulacje Finansowe/ Biznesowe

5. Wykłady biznesowe „12 Kroków do własnej firmy”

6. Konferencja „Ścieżki kariery- wyzwania współczesnego rynku pracy”

Działanie 1. Innowacyjne warsztaty edukacyjne

Celem warsztatów był wzrost wiedzy ekonomicznej i nabycie umiejętności z zakresu zarządzania finansami osobistymi – (priorytetowe obszary edukacji ekonomicznej).

Zrealizowano w każdej warsztaty z tematyki:

- **Moduł I Zarządzanie własnymi pieniędzmi**
- **Moduł II Bezpieczeństwo finansowe transakcji**
- **Moduł III Przedsiębiorczość i kariera zawodowa**

W module I, główna uwaga była skupiona na przekazaniu wiedzy i nabyciu praktycznych umiejętności zarządzania własnymi pieniędzmi. Wychodząc od źródeł dochodów gospodarstwa domowego, po rodzaje wydatków (stałe, zmienne, inwestycyjne, konsumpcyjne) uczestnicy projektu na praktycznych przykładach dyskutowali i rozwiązywali zadania. Podczas ćwiczeń z planowania finansów osobistych, uczestnicy poznali specyfikę budżetu zrównoważonego oraz niezrównoważonego. Podsumowaniem warsztatów była dyskusja na temat sprytnych zakupów, by zaoszczędzić w swoim portfelu a także zasad planowania przyszłości finansowej.

W module II, uczestnicy projektu poznali specyfikę obrotu gotówkowego oraz bezgotówkowego. Praktyczna strona warsztatów dała możliwość uczestnikom na zbadanie zabezpieczeń banknotów a także poznanie sposobów sprawdzania zabezpieczeń. Uczniowie poznali bezgotówkowe formy dokonywania płatności: polecenie przelewu, polecenie zapłaty, zlecenie stałe, płatność kartami, oraz przelewy elektroniczne. Uczestnicy nabyli wiedzę praktyczną na temat alternatywnych sposobów płatności poprzez aplikacje mobilne, płatności bankowości internetowej, płatność BLIK oraz różne systemy płatności.

W module III, główna uwaga skupiona była na kształtowaniu postaw przedsiębiorczych oraz ścieżkach kariery zawodowej. Zwrócono uwagę kim jest przedsiębiorca oraz jakie cechy osobowości są pożądane w różnych zawodach. Uczestnicy rozwiązywali ćwiczenia oraz aktywnie uczestniczyli

w dyskusji na temat modelu kompetencji przedsiębiorczych. W II części warsztatów, w oparciu o 10 minutowe filmy edukacyjne „Zawody na rynku pracy” przygotowane w ramach projektu, uczestnicy mieli możliwość pooglądać jak wygląda praca oraz jakie są potrzebne umiejętności na stanowisku pracy: sprzedawcy, kosmetyczki, logistyka, informatyka, programisty, automatyka, doradcy finansowego, księgowej, trenera personalnego oraz youtubera. W każdej grupie warsztatowej, filmy były wyświetlone z Youtuba z wykorzystaniem sprzętu zakupionego w ramach grantu: wskaźników laserowych, tebleta z projektorem oraz mikrofonów.

Podczas warsztatów, wszyscy uczestnicy otrzymali przygotowane na potrzeby projektu materiały edukacyjne.

łącznie, zrealizowano w 19 szkołach - 138 godzin warsztatów.

Z wypowiedzi uczniów podczas warsztatów:

„Teraz już wiem, jak planować przyszłość finansową”

„Zapytam rodziców w domu, jakie są całkowite wydatki i dochody w danym miesiącu”

„Planuję zostać Youtuberem, jednak nie jest to takie łatwe (...)”

„Nie wiedziałam, że sprzedawca w zakresie obowiązków ma także (sprzątać) dbać o porządek”

„Dużo ciekawych rzeczy się dowiedziałem, wykorzystam to (...)”

Działanie 2. Konkurs Ekonomiczny „Przyszłość zaczyna się teraz”

Konkurs praktycznych umiejętności realizowany był pod hasłem: „Przyszłość zaczyna się teraz”.

Celem Konkursu było pogłębienie wiedzy i umiejętności uczestników projektu w obszarach tematycznych realizowanych podczas warsztatów edukacyjnych. Podczas trwania warsztatów w każdej szkole, trenerzy informowali o konkursie i jego założeniach. Wszystkie zasady konkursu określał Regulamin.

Zadaniem uczestnika konkursu było przygotowanie samodzielnie pracy w formie nagrania filmiku max do 3 minut na jeden wybrany temat z poniższych:

Temat 1. Moje sposoby na zarządzanie własnymi pieniędzmi i oszczędzanie.

Temat 2. Moje sposoby na bezpieczne transakcje gotówkowe i bezgotówkowe.

Temat 3. Mój plan na przedsiębiorczość i/lub karierę zawodową.

Podsumowując na podstawie złożonych prac, największą popularnością wśród uczestników konkursu, cieszyły się następujące tematy:

Kategoria uczniów klas 7 szkół podstawowych:

- „*Moje sposoby na zarządzanie własnymi pieniędzmi i oszczędzanie*”- opracowany w formie filmików 3 minutowych, 5 prac;
- „*Moje sposoby na bezpieczne transakcje gotówkowe i bezgotówkowe*” – opracowany w formie filmików 3 minutowych, 4 prace;
- „*Mój plan na przedsiębiorczość i/lub karierę zawodową*”- opracowany w formie filmików 3 minutowych, 3 prace.

Kategoria uczniów klas 8 szkół podstawowych:

- „*Mój plan na przedsiębiorczość i/lub karierę zawodową*”- opracowany w formie filmików 3 minutowych, 8 prac;
- „*Moje sposoby na zarządzanie własnymi pieniędzmi i oszczędzanie*”- opracowany w formie filmików 3 minutowych, 3 prace;
- „*Moje sposoby na bezpieczne transakcje gotówkowe i bezgotówkowe*”- opracowany w formie filmików 3 minutowych, 1 praca.

Kategoria uczniów klas szkół ponadpodstawowych:

- „*Moje sposoby na zarządzanie własnymi pieniędzmi i oszczędzanie*” - opracowany w formie filmików 3 minutowych, 8 prac;
- „*Mój plan na przedsiębiorczość i/lub karierę zawodową*” - opracowany w formie filmików 3 minutowych, 3 prace;
- „*Moje sposoby na bezpieczne transakcje gotówkowe i bezgotówkowe*”- opracowany w formie filmików 3 minutowych, 2 prace.

Łącznie do oceny Prac Komisji złożono 37 prac konkursowych.

„Konkurs cieszył się dużym zainteresowaniem, ponieważ uczniowie mieli plany na wspólne nagrywanie filmików. Jednak po zmianie regulaminu ze względu na sytuację z Covid i informację, że filmiki mają być nagrane przez jednego ucznia, uczniowie zmienili swoje zamiary. W trakcie konsultacji, uczniowie informowali o trudnościach związanych z brakiem umiejętności nagrania filmików oraz umieszczenia ich w formie linku. Wielu uczniów miało także dylematy na który temat się zdecydować. Uczniowie mieli pomysły na wszystkie tematy i byli bardzo zawiedzeni że nie mogli złożyć więcej prac. W pracę uczniów, zostały zaangażowane gospodarstwa domowe, otoczenie społeczne i najbliższe uczniów – dr inż. Katarzyna Kucab Bąk- koordynator merytoryczny konkursu.

Wyniki konkursu zostały przesłane do koordynatorów szkolnych a także opublikowane na stronie internetowej projektu oraz FB projektu.

Działanie 3. Wykłady otwarte „Świat finansów a nowoczesne technologie”

Współczesny świat finansów zdominowany jest przez technologie. **Wykłady w formie online prowadzone były przez praktyków z tematyki finansów osobistych, produktów bankowych, podatków, bezpieczeństwa finansowego oraz ubezpieczeń.**

Aspekt praktyczny wykładów otwartych pozwolił uczestnikom projektu na nabycie praktycznej wiedzy. Wykłady były prowadzone online z wykorzystaniem platformy edukacyjnej MC Teams oraz Google meet.

W projekcie zrealizowano 9 wykładów otwartych w których udział wzięło 498 uczestników projektu.

- Wykład nt. **„Twoje pierwsze konto bankowe- wejdź w świat bankowości”** - dedykowany był przede wszystkim do uczestników projektu ze szkół podstawowych, którzy stoją przed decyzją założenia konta bankowego. Według danych Związku Banków Polskich, 46 % młodych Polaków otwiera pierwsze konto bankowe przed ukończeniem 18 roku życia. Pierwsze konto bankowe jest krokiem w świat finansów. Uczy młodego człowieka: zarządzania własnymi finansami, systematycznego oszczędzania oraz bezpiecznego korzystania z nowoczesnej bankowości.
- Wykład nt. **„Nowoczesne metody płatności transakcji bezgotówkowych”**, wprowadził słuchaczy w tematykę bezgotówkowych form płatności i rozliczeń z użyciem nowoczesnych technologii. Obecnie 95,5 % kart posiada wbudowane mikroprocesorowe układy elektroniczne, a większość umożliwia także dokonywanie płatności zbliżeniowo. Rozwój technologii bezstykowej sprawia, że do dokonywania płatności może służyć nie tylko klasyczna karta, ale także telefon czy zegarek.
- Wykład nt. **„Podatki wokół nas ”** wprowadził słuchaczy w zagadnienia podatkowe od strony głównie konsumenta czyli ostatecznego płatnika. Młode osoby bardzo często nie zwracają uwagi jakie podatki płacą. Paragon jest dzisiaj podstawowym dokumentem zakupu dla konsumenta.
- Wykład nt. **„Bezpieczeństwo w cyberprzestrzeni”** - ekspert podczas wykładu zwracał uwagę na znaczenie dobrych haseł, zasad ich stosowania, bezpieczną tożsamość w Internecie,

bezpieczny smartphone, bezpieczne logowanie. Czy logowanie przez Facebook jest bezpieczne?

- Wykład nt. „**Ubezpieczenia jako forma oszczędzania zabezpieczenia finansowego**”. Współcześnie umowy ubezpieczenia na życie mają charakter ochronno-oszczędnościowy np. z funduszem kapitałowym, jako gromadzenie oszczędności w formie regularnie wnoszonych składek. Nowoczesne polisy zapewniają szybki dostęp do prywatnych placówek zdrowia, ale także są sposobem na długoterminowe oszczędzanie.

Działanie 4. Symulacje Finansowe/Biznesowe

Rodzaje symulacji, zaproponowane uczestnikom w projekcie:

- **Symulacje Biznesowe „WŁASNA FIRMA”** – miały na celu nabycie praktycznych umiejętności założenia i prowadzenia własnej firmy. Każdy uczeń miał możliwość założenia własnej firmy w grze edukacyjnej i podejmować decyzje dotyczące oferty, zatrudnienia, dostaw i oczywiście zobaczyć efekty tych decyzji. Symulacje prowadzone pod okiem trenerów w szybki sposób pokazują co trzeba zrobić by firma przynosiła zysk.
- **Symulacje Finansowe** dotyczyły **kursów walut** - każdy uczeń poprzez wpisanie danych wybranych kursów walutowych miał możliwość obliczenia zysku/straty na inwestycji w walutę obcą w wybranym okresie. Drugi kalkulator - **wynagrodzeń** - każdy uczeń miał możliwość symulacji wysokości wynagrodzenia netto w oparciu o aktualne potrącenia składek społecznych na podstawie umowy o pracę, zlecenia czy dzieło.

Największym zainteresowaniem wśród uczestników projektu cieszyły się **Symulacje Biznesowe „Własna Firma”**.

Uczestnicy po otrzymaniu kluczy licencyjnych, mieli do wyboru założenie firmy z następujących branż:

- **salon kosmetyczny,**
- **serwis IT,**
- **warsztat samochodowy,**
- **biuro podróży.**

**łącznie, zrealizowano 20 godzin symulacji biznesowych,
w których udział wzięło 363 uczestników projektu.**

Uczestnicy biorący udział w symulacjach biznesowych, zostali podzieleni na 4-5 osobowe zespoły - jako właściciele firmy, przyjmując funkcje: dyrektora ogólnego, dyrektora finansowego, dyrektora sprzedaży, dyrektora ds. marketingu oraz dyrektora ds. logistyki. Na start każda firma posiadała budżet inwestycyjny 40 000 zł. Wszystkie parametry prowadzenia symulacji biznesowych były oparte o aktualne uregulowania prawno - podatkowe w Polsce (minimalne wynagrodzenie, składki ZUS, podatki, stopa amortyzacji).

Symulacje biznesowe były podzielone na rundy.

W rundzie I- wprowadzającej - uczestnicy podejmowali decyzje dotyczące: nazwy firmy, misji firmy, logo, wyboru biura rachunkowego oraz banku, wybór oferty oraz utworzenie stanowisk pracy.

W kolejnych rundach, uczestnicy obliczali popyt miesięczny usług, ceny usług, wyposażenie stanowisk pracy, zakup zasobów, zatrudnienie osób na konkretne stanowiska pracy, określenie formy zatrudnienia (umowa o pracę, umowa zlecenia) i wynagrodzenia, zastosowanie wybranych form reklamy, a także wprowadzenie udogodnień dla pracowników.

Symulacje biznesowe prowadzone były w formie online, przez certyfikowanych trenerów przedsiębiorczości gry edukacyjnej Własna Firma „Revas”.

Działanie 5. Wykłady biznesowe „12 kroków do własnej firmy”

Wykłady Biznesowe „12 Kroków do własnej firmy” objęły tematy z zakładania działalności gospodarczej, zdobywania kapitału na start biznesu, wyszukiwania pomysłów biznesowych, e-biznes, tworzenie blogów i zwrócenie szczególnej uwagi na pasje i zainteresowania młodych osób objętych projektem.

Temat 1. Pomysł na własny biznes.

Temat 2. Kapitał na start biznesu.

Temat 3. Samodzielnie czy w spółce- jaką formę prawną wybrać?

Temat 4. Rejestracja działalności gospodarczej.

Temat 5. Księgowość małej firmy.

Temat 6. Strategia ceny.

Temat 7. Promocja firmy w social mediach.

Temat 8. Jak pozyskiwać klientów?

Temat 9. Główne koszty prowadzenia własnej firmy.

Temat 10. Zatrudnianie pracowników w firmie.

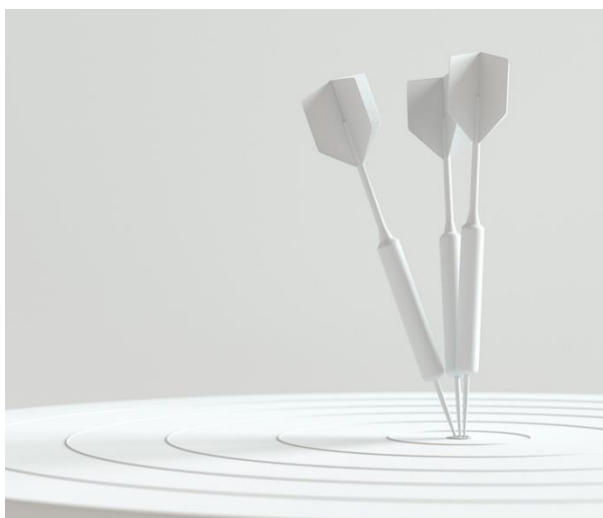

Temat 11. Firma w Internecie.

Temat 12. Biznesplan.

Wykłady biznesowe, ok. 20 minutowe, nagrywane były przez praktyków biznesu, którzy na własnych przykładach, podzielili się wartościowymi informacjami w jaki sposób osiągnąć sukces w biznesie. Główną ideą wykładów był przekaz treści niezbędnych dla osób zamierzających założyć własną firmę. Cykl 12 wykładów przenosi słuchacza przez logicznie powiązane ze sobą treści, dzięki którym będzie wiedział jak założyć własną firmę.

Działanie 6. E-poradnik: Zaplanuj swoją ścieżkę kariery zawodowej. Twoje pierwsze kroki na rynku pracy.

Poradnik jest odpowiedzią na zauważone dylematy młodych osób w zakresie wyboru ścieżki kariery zawodowej. Niewielu z nich potrafi określić co chce w życiu robić i w jaki sposób realizować karierę zawodową. Wielu uczniów ma problem z samooceną własnych umiejętności. Filmiki edukacyjne „Zawody na rynku pracy” cieszyły się dużą popularnością zarówno pod względem treści ale i formy przekazu. W każdej grupie podczas prowadzenia warsztatów, największe zainteresowanie wzbudzał filmik o youtuberze i był oglądany jako pierwszy. Zawód youtubera – freelancera - wykreowany przez rynek pracy w ostatnich latach, jest stosunkowo młodym zawodem. Wzbudza nadzieję wśród młodych osób, że youtuber publikując zabawne treści może w bardzo łatwy sposób, stosunkowo bez ciężkiej pracy zarobić duże pieniądze. Realia rynkowe są jednak inne. Nie wszyscy zostaną youtuberami a rynek pracy potrzebuje pracowników na wielu innych stanowiskach pracy: informatyków, biotechnologów, inżynierów medycznych, automatyków, informatyków czy grafików. Dlatego tak ważna jest edukacja i zwrócenie uwagi na kształtowanie umiejętności kluczowych dla rynku pracy, już na etapie szkoły podstawowej.

Fakty z życia gospodarczego pokazują, że na Liście Top 10 najlepiej opłacanych zawodów w Polsce, 6 z nich posiada wykształcenie ekonomiczne. Jest to cenna informacja dla młodych osób, którzy szukają ścieżek kształcenia a potem własnego miejsca na rynku pracy. To pokazuje, że edukacja i wykształcenie ma ogromne znaczenie w kształtowaniu wymarzonego celu zawodowego. Wyjątkowe zderzenie ludzi młodych z realiami rynku pracy, jest wyzwaniem dla nauczycieli w szkołach, których rola jest znacząca w edukacji i przygotowaniu młodzieży do wejścia na rynek pracy.

Punktem wyjścia w publikacji jest pokazanie młodym osobom, że na rynku pracy są dwie drogi:

- praca u kogoś - na podstawie umowy o pracę,
- praca u siebie – czyli założenie własnej firmy.

E-poradnik będzie przygotowany jako narzędzie wsparcia do prowadzenia lekcji z podstaw przedsiębiorczości oraz doradztwa zawodowego. Treści zawarte w e-poradniku będą podzielone na jednostki 45 minutowe w taki sposób, by były możliwe do zastosowania podczas lekcji w szkole. Materiał zostanie podzielony na część dla nauczyciela oraz ucznia, opatrzony w ćwiczenia, zadania, case study oraz kalkulatory własnej firmy oraz wynagrodzeń.

Opinie koordynatorów ze szkół biorących udział w projekcie

„W imieniu dyrekcji, dzieci, rodziców oraz swoim bardzo dziękujemy za możliwość uczestniczenia w projekcie. Pomimo trudnej sytuacji epidemiologicznej, projekt był przeprowadzony na wysokim poziomie i z pełnym zaangażowaniem. W mojej ocenie wszystkie założone cele projektu zostały w pełni zrealizowane. Warsztaty były przeprowadzone na wysokim poziomie a dzieci chętnie brały w nich udział i bardzo dobrze je oceniały. Udział uczniów w projekcie pogłębił ich wiedzę z zakresu zarządzania własnymi pieniędzmi, nowoczesnych form płatności, bezpieczeństwa dokonywania transakcji, zasad gospodarowania budżetem domowym oraz zakładania działalności gospodarczej a udział w konkursie wpłynął pozytywnie na kreatywność i wzmocnił ich samoocenę. Również wysoko oceniam współpracę z koordynatorem oraz osobami prowadzącymi zajęcia, zarówno na poziomie komunikacyjnym jak i organizacyjnym. Jeśli podobny projekt pojawi się w przyszłości nasza szkoła chętnie weźmie w nim udział – koordynator projektu SP nr 1 w Pruchniku, mgr Aleksandra Kulisza.

Projekt "Uczelnie szkołom - o finansach z NBP" poruszył bardzo ważne zagadnienia dla przyszłego pracownika lub przedsiębiorcy. Wprowadził młodych jeszcze uczniów w tematykę związaną z finansami, pobudził do przemyśleń na temat przyszłości finansowej czy zawodowej. Do realizacji projektu zastosowano zróżnicowane formy i metody pracy, zachęcające młodych ludzi do aktywności, do myślenia, ale też do dalszego drążenia poruszanych tematów. Projekt wpisał się również w wewnętrzny system doradztwa zawodowego i program wychowawczy szkoły, poruszając zagadnienia dotyczące kompetencji zawodowych, planowania kariery oraz w program przedmiotu „podstawy przedsiębiorczości”, pogłębiając i poszerzając tematykę związaną z finansami, z prowadzeniem własnej firmy – koordynator projektu z Zespołu Szkół Budowlanych w Jarosławiu, mgr Małgorzata Czepiel

W projekcie "Uczelnie szkołom - o finansach z NBP" uczestniczyli uczniowie klas VII i VIII – łącznie 23 osoby. Projekt wprowadził uczniów w świat finansów osobistych, nowoczesnych metod płatności oraz przedsiębiorczości i kariery zawodowej. Spotkania uświadomiły uczniom, że korzystanie z bankomatu to nie tylko wygoda, ale i zagrożenie w momencie gdy ich dane dostaną się w ręce osób trzecich lub hakerów. Założenie własnej firmy i jej prowadzenie też nie jest sprawą prostą. Trzeba umieć nie tylko kalkulować zyski, ale i przewidzieć straty. Charakter warsztatów, wykłady połączone z praktycznymi ćwiczeniami, włączanie uczniów do dyskusji, stanowiły atrakcyjną formę zajęć. Takie formy pracy nie pozwalały uczniom na nudę, lecz angażowały ich i mobilizowały. Zachętę stanowiły też konkursy oraz atrakcyjne nagrody dla zwycięzców. Wymagały od uczestników trochę wysiłku, czasu i pomysłu na wykonanie zadania konkursowego; – koordynator projektu SP nr 9 w Jarosławiu, mgr Marta Aab.

Uczniowie poprzez udział w wydarzeniu pogłębiali swoją wiedzę z obszarów dotyczących podstawowych zjawisk ekonomicznych, mechanizmów oszczędzania, pomnażania kapitału oraz zarządzania własnymi finansami. Projekt, łączący różne formy przekazywania uczniom wiedzy: webinaria, warsztaty stacjonarne oraz rywalizację w postaci konkursu skierowanego do uczniów klas siódmych i ósmych szkoły podstawowej oraz uczniów szkół ponadpodstawowych. Połączenie tradycyjnych metod nauki wraz z wykorzystaniem nowoczesnego kształcenia na odległość jest efektywnym i pożądanym sposobem

uczenia się i idealnym narzędziem do realizacji celu projektu i wymogów grupy docelowej. Uczniowie chętnie brali udział w spotkaniach na terenie szkoły w postaci warsztatów tematycznych. W realizacji projektu nie przeszkodziły ograniczenia wynikające z pandemii koronawirusa. W czasie ograniczonego funkcjonowania szkół pracownicy uczelni wykorzystywali różne środki przekazu organizując spotkania z uczestnikami projektu online za pomocą aplikacji Teams. Uczniowie mieli okazję uczestniczyć w warsztatach, wykładach otwartych, spotkaniu promującym konkurs „Przyszłość zaczyna się teraz” oraz w Symulacji Finansowych i Biznesowych. Sukcesem projektu było zaciekawienie uczniów omawianymi tematami oraz aktywny udział w przedsięwzięciach zaproponowanych przez organizatorów. Uczniowie zdobyłą wiedzę wykorzystali również podczas opracowania prac konkursowych. Według mojej opinii projekt został pozytywnie odebrany, uczniowie są z niego zadowoleni; – koordynator projektu SP nr 2 w Jarosławiu, mgr Agnieszka Tomaszewska.

„Projekt dla naszej szkoły był kontynuacją działań związanych z wdrażaniem uczniów do Przedsiębiorczości i Doradztwa Zawodowego. Uczniom podobały się zajęcia warsztatowe, spora grupa uczniów aktywnie w nich uczestniczyła, szczególnie byli zainteresowani planowaniem ścieżki kariery zawodowej i pokazanymi w filmikach młodymi ludźmi, prezentującymi nowe zawody. Uczniowie odkryli swoje pasje, w ciekawy sposób starali się zaplanować ścieżkę własnej kariery zawodowej. Doświadczyli poczucia własnej wartości i odpowiedzialności za swoje wybory, uświadomili sobie na jakie uzdolnienia położyć nacisk, aby dojść do wyznaczonego celu. Dziękuję za owocną współpracę i serdecznie pozdrawiam Wszystkich zaangażowanych w projekt - koordynator projektu SP w Wiązownicy, mgr Elżbieta Cieliczka.

Tytułem podsumowania

Uczelnie wyższe pełnią ważną funkcję popularyzacji nauki poprzez współpracę z szeroko rozumianym otoczeniem gospodarczym. Projekt „Uczelnie Szkołom – o finansach z NBP” realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Techniczno – Ekonomiczną w Jarosławiu jest przykładem projektu w którym kluczową rolę odegrała współpraca uczelni ze szkołami podstawowymi i ponadpodstawowymi.

Tematyka ekonomiczna projektu skierowana do 600 uczestników w 19 szkołach powiatu jarosławskiego, wpłynęła na wzrost wiedzy z zakresu zarządzania własnymi pieniędzmi, bezpieczeństwa finansowego transakcji, przedsiębiorczości i kształtowania kariery zawodowej, w tym zakładania własnej firmy. Poza walorami edukacyjnymi tematów poruszanych podczas warsztatów, wyjątkowe praktyczne znaczenie dla uczestników projektu, miała tematyka kształtowania kariery zawodowej. To właśnie podczas realizacji modułu III, trenerzy poruszali zagadnienia wykształcenia i poziomu wynagrodzeń różnych zawodów. Na rynku pracy, pracodawcy oczekują od pracowników różnych umiejętności i kompetencji. W wielu zawodach, wykształcenie jest kluczowe. Jednak coraz częściej to umiejętności praktyczne nabierają wysokiego znaczenia. Na przykładach listy TOP 10 najlepiej zarabiających zawodów w Polsce, uczniowie mieli możliwość weryfikacji swoich postaw oraz wiedzy na ten temat. Uczestnicy projektu, uczniowie klas 8 szkół podstawowych pozyskali wiedzę w jakim kierunku wybrać dalszą ścieżkę kształcenia, by zdobyć wymarzony zawód, a uczniowie klas ponadpodstawowych mogli ocenić w jakiej roli lepiej im będzie odnaleźć się na rynku pracy – czy w roli pracownika na etacie czy w roli samozatrudnienia we własnej firmie. Oczywiście, obydwie ścieżki kariery zawodowej mają swoje zalety, ale także wady.

Poza warsztatami edukacyjnymi, pozostałe działania w projekcie były wybierane przez szkoły. Konkurs ekonomiczny pod hasłem Przyszłość zaczyna się teraz, zrealizowany w formie nagrania multimedialnego przez uczestników pokazał wagę i znaczenie tematyki zarządzania własnymi pieniędzmi oraz sposobem na przedsiębiorczość i karierę zawodową. Były to dwa tematy najczęściej wybierane przez uczestników konkursu. Symulacje biznesowe, pomimo iż wyprzedzały materiał planowany do realizacji podczas lekcji z podstaw przedsiębiorczości, okazały się bardzo ciekawe i trafione. Tematyka wykładów otwartych, z kolei prowadzona przez specjalistów z tematyki finansów osobistych, spotkała się z również z dużym zainteresowaniem uczestników projektu. Wykłady biznesowe: 12 kroków do własnej firmy, z kolei dały podstawy do pozyskania niezbędnej wiedzy do założenia własnej firmy, zaczynając od pomysłu na firmę po biznesplan – czyli plan wdrożenia pomysłu w życie.

Z punktu widzenia organizatora i realizatora projektu, przyszło nam realizować projekt w trudnych okolicznościach – przełom I/ II kwartału 2020 r.- zamknięcia placówek edukacyjnych z powodu pandemii, potem na w IV kwartale 2020 - nauki zdalnej uczniów. Dużą część warsztatów zrealizowaliśmy tradycyjnie w szkołach. Dzięki temu, że w projekcie zaplanowano kilka bardzo ciekawych działań, udało się, pomimo zdalnej edukacji, wszystkie zrealizować.

Według naszej oceny, projekt spełnił planowane założenia i cele a jego walory edukacyjne wpisały się w potrzeby młodych osób na poziomie szkoły podstawowej oraz ponadpodstawowej.

Dziękując wszystkim Dyrektorom Szkół, koordynatorom za współpracę,

pozostaję z szacunkiem,

Dr Anna Miarecka,
koordynator projektu,
Instytut Ekonomii i Zarządzania, PWSTE w Jarosławiu.